

2023-2024 URAP DÜNYA SIRALAMASI BASIN BİLDİRİSİ

Giriş

URAP (University Ranking by Academic Performance) Araştırma Laboratuvarı; 2009 yılında ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde Türk ve dünya üniversitelerini akademik performanslarına göre sıralamak amacıyla kurulmuştur. Kâr amacı gütmeyen bir kurum olan URAP'ta görev yapan elemanların tümü gönüllü olarak çalışmaktadır. URAP ekibi, üniversitelerimizin kendi performanslarını dünyanın önde gelen üniversiteleriyle karşılaştırabilmelerine yardımcı olmayı hedeflemektedir.

URAP Laboratuvarı, ilk yıllarda dünyada akademik performansı en yüksek olan 2000 üniversiteyi sıralamaktaydı. Dünya sıralamaları ilgiyle izlenmeye başlayınca, 2017'de sayı 2500'e çıkartıldı. URAP dünya sıralamasında 2020'den bu yana da 3000 üniversitenin dünyadaki yeri ilan edilmektedir. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında, geçen yıl olduğu gibi makale ve atıf puanları hesaplanırken sadece etki değeri yüksek olan dergilerdeki makaleler (üst %75'lik dilim (Q1, Q2,

Q3)) sıralamaya dahil edilmiştir. Etki değeri en düşük olan son %25'lik dilime (Q4) giren dergilerdeki makaleler ile etki değeri sıfır veya henüz belirlenmemiş olan dergilerdeki makaleler değerlendirme dışında bırakılmıştır. Beş yıllık toplam doküman, AIT ve CIT göstergeleri için puanların hesaplanmasında ise daha önceki sıralamalarda yapıldığı gibi her üniversitenin tüm makale ve diğer dokümanları değerlendirmeye (Q4 dahil) alınmıştır. Bu sıralamada URAP Türkiye sıralamasında uygulandığı gibi 1000 ve daha fazla yazarlı makaleler de değerlendirmeye alınmamıştır. Preprint (ön baskı) makaleler ve aldıkları atıflar değerlendirmeye alınmamıştır.

URAP Laboratuvarı'nda hazırlanan URAP 2023-2024 dünya sıralamasında yer alan 3000 üniversitenin dünyadaki konumlarıyla ilgili sıralama tablosuna www.urapcenter.org adresinden ulaşılabilir.

Amaç ve Kapsam

URAP sıralamasının temeli; bilimsel üretkenlik ve akademik ürünlerin kalitesidir. Bu yıl, üniversiteler arasında en fazla bilimsel makale yayımlamış olan 3500 üniversite belirlenmiş ve URAP göstergelerine göre puanlanıp sıralanmıştır. En yüksek puanı alan 3000 üniversite açıklanırken Çin Bilimler Akademisi ve Rusya Bilimler Akademisi gibi devlet araştırma kurumları ve hastaneler sıralama dışında bırakılmıştır. URAP Dünya Sıralaması, tamamen açık ve güvenilir bilgi kaynaklarından toplanan objektif verilere dayanılarak oluşturulmaktadır.

URAP Dünya Sıralamasında Kullanılan Göstergeler

URAP Laboratuvarı'nda, dünyanın ilk 3000 üniversitesini sıralamak için 6 akademik üretkenlik göstergesi kullanılmıştır. URAP, akademik üretkenliğe odaklanan bir sistem olduğu için sıralamanın temelini üniversitelerin bilimsel yayınları oluşturmaktadır. Bilimsel yayınlarla ilgili bibliyometrik veriler Clarivate Analytics (önceki adıyla Thomson Reuters IP & Science bölümü) tarafından sunulan InCites™ veri tabanından elde edilmektedir. Yapılan yayınların niteliğini ve niceliğini göz önünde bulunduran göstergelere ek olarak, bir de “uluslararası iş birliği” göstergesi kullanılmaktadır. Kullanılan göstergelerin özellikleri aşağıda özetlenmiştir.

- **Makale sayısı (Article)**

2022 yılında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü (Journal Impact Factor™ – JIF1) bakımından ilk %75'lik dilime giren dergilerde yayımlanmış makalelerin toplam sayısıdır. Bu gösterge, bir yükseköğretim kurumunun mevcut bilimsel üretkenliğini ölçmektedir.

- **Atıf Sayısı (Citation)**

2018-2022 yılları arasında Web of Science tarafından taranan ve etki faktörü bakımından ilk %75'lik dilime giren dergilerde yayımlanmış tüm makalelerin aldığı toplam atıf sayısıdır. Bu gösterge, bir kurumun bilimsel üretkenliğinde kalitenin ne derece sürdürülebildiğini ifade etmektedir.

- **Toplam Bilimsel Doküman Sayısı (Total Document)**

2018-2022 yılları arasında yayımlanan bilimsel dokümanların tümünün toplam sayısıdır. Bilimsel dokümanlar; bilimsel dergilerde yayımlanan makaleler, konferans bildirileri, akademik kitaplar, özetler, teknik raporlar gibi geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bu gösterge, bir kurumun uzun süreli akademik üretkenliğini ölçmektedir.

- **Toplam Yayın Etkisi (Article Impact Total - AIT)**

2018-2022 yılları arası 24 bilim alanında yayımlanan makale sayılarının, ilgili alandaki makale başına düşen atıf (MBA_i) değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu amaçla ilk aşamada; kurumun 24 bilim alanında gözlenen makale başına düşen atıf değerinin, o alanda dünya geneli için gözlenen makale başına düşen atıf değerine olan oranı hesaplanmıştır. Elde edilen oran o alanda yapılan yayın sayısı ile çarpılarak ağırlıklı yayın sayısı elde edilmiştir. Bu gösterge yardımıyla, yapılan yayınların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Toplam yayın etkisi (TYE) değeri aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır (M_i : ilgili alandaki makale sayısı).

$$TYE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * M_i$$

---

¹ Journal Impact Factor (Dergi Etki Faktörü) = ("2. yıl "da JCR tarafından "-1. yıl "da JCR tarafından "-1. yıl "da atıf yapılan bilimsel doküman yapılan toplam atıf sayısı) ÷ ("2. yıl "da atıf yapılan maddelerin toplam sayısı "-1. yıl "da atıf yapılan maddelerin toplam sayısı)

- **Toplam Atıf Etkisi (Citation Impact Total - CIT)**

2018-2022 yılları arası 23 bilim alanından alınan atıf sayısının ilgili alandaki makale başına düşen atıf değerine göre ağırlıklandırılmış toplamını ifade etmektedir. Bu gösterge yardımıyla, alınan atıfların kalitesinin ilgili alandaki dünya ortalamalarına bağlı olarak ölçülmesi amaçlanmıştır. Bu değer aşağıdaki formüle göre hesaplanmıştır.

$$TAE = \sum_{i=1}^{23} \left(\frac{MBA_i}{MBA_{Dünya}} \right) * A_i$$

- **Uluslararası İş birliği (Collaboration)**

Bu gösterge bir kurumun uluslararası saygınlığını ifade etmektedir. 2018- 2022 yılları arasında bir yükseköğretim kurumunun başka bir ülkede yer alan kurum veya kurumlarla yaptığı toplam ortak yayın sayısını göstermektedir.

Veri Toplama

Bu çalışmada kullanılan bibliyometrik veriler Clarivate Analytics'in Web of Science veri tabanı üzerine kurulu olan InCites™ ara yüzünden elde edilmiştir. Sıralama çalışmasının yapıldığı tarih itibariyle InCites'ta yer alan kurumlar içerisinde öncelikle 4 yıllık lisans programına sahip olanlar tespit edilmiştir. Bu koşulu sağlayan yüksek öğrenim kurumları arasından 2019 yılında 50 ve daha fazla yayını bulunan üniversitelerin verileri işlenerek ilk 3000'de yer alan kurumlar ilan edilmiştir. Makale ve atıf etkinliği göstergesi için kullanılan 24 bilimsel alana ilişkin veriler de InCites ara yüzünden temin edilmiştir. URAP sıralamasında kullanılan 24 alan, Avustralya Yüksek Öğrenim Kurumu'nun Web of Science'ta taranan dergileri tasnif etmek için önerdiği disiplin taksonomisi içerisinde seçilmiştir.

Puanlama, Ağırlıklandırma ve Birleştirme

Uyguladığımız istatistiksel yöntemler, göstergeler için kullandığımız verilerin dağılımının normal olmadığını göstermiştir. Bu nedenle puanlar, medyan değerinin altında ve üstünde bulunan değerler iki grup halinde toplandıktan sonra doğrusal olarak hesaplanmıştır. Kullanılan göstergeler belirlenen bir grup uzmanın görüşleri doğrultusunda Delfi Sistemi kullanılarak ağırlıklandırılmıştır.

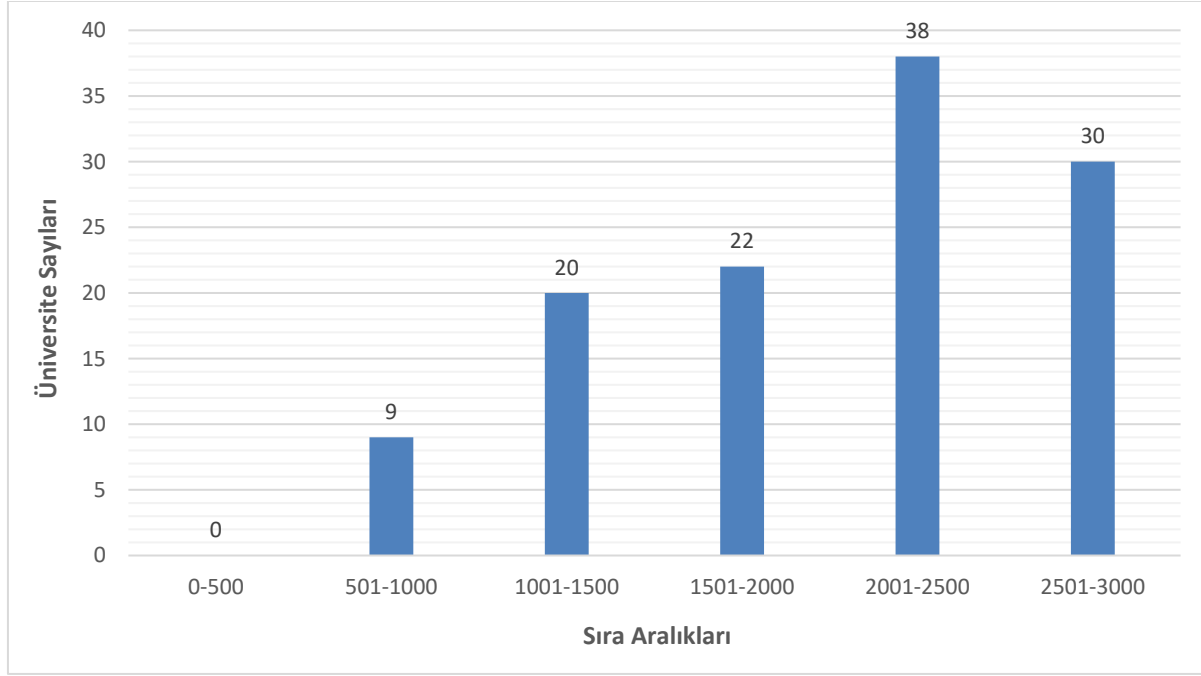
- Makale Sayısı: %21
- Atıf Sayısı: %21
- Toplam Doküman Sayısı: %10
- Toplam Yayın Etkisi: %18
- Toplam Atıf Etkisi: %15
- Uluslararası İş birliği: %15

ÜNİVERSİTELERİMİZİN DÜNYADAKİ DURUMU

Üniversitelerimizin çoğu, ilk dünya sıralaması 2003'te ortaya çıktıktan sonra sıralamalarda yükselmek ve dünyanın en iyileri arasında yer alabilmek için stratejiler belirlemektedir. Dünyanın önde gelen üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları ile Türk üniversitelerinin yayın ve atıf sayıları karşılaştırıldığında aradaki farkın sanılandan çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer yandan Türk üniversiteleri; sadece URAP Dünya sıralamasında değil akademik performansa dayalı diğer dünya sıralamalarında da son yıllarda üst sıralara çıkamamaktadır. Bazı üniversitelerimiz ise geriye düşmeye devam etmektedir.

Türk üniversitelerinin sıralamalarda yükselmeyişinin en önemli nedeni etki değeri yüksek dergilerdeki (Q1, Q2 ve Q3) makale sayılarımızın yeterince artırılamayışı ve etki değeri en düşük dergilerdeki (Q4) makale sayılarımızın da azaltılamayışıdır.

URAP 2023-2024 dünya sıralamasında 500-1000 arasında yer alan 9 üniversitemiz vardır (Şekil 1). Bu yıl; Hacettepe Üniversitesi: 554, İstanbul Teknik Üniversitesi: 783, İstanbul Üniversitesi: 799, Ankara Üniversitesi: 800, Orta Doğu Teknik Üniversitesi: 868, Koç Üniversitesi: 920, İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa: 990, Gazi Üniversitesi: 995 ve Ege Üniversitesi: 998'inci olmuştur.

Şekil 1. URAP 2023-2024 Dünya sıralamasında altı farklı sıra aralığında yer alan Türk üniversitelerinin sayıları

Üniversitelerimiz dünya sıralamalarına girebilmek ve dünyanın en iyi üniversitelerinin düzeyine yükselmek için çaba harcamaktadır. Ancak, URAP dünya sıralamasında maalesef 2016'dan bu yana ilk 500'e girebilen bir üniversitemiz kalmamıştır. Ayrıca, 2016'da ilk 1000'de 18 olan üniversite sayımızın 9'a düşmesi üniversitelerimizin yükselme çabalarının etkisiz kaldığını göstermektedir. Bu nedenle üniversitelerimizin daha fazla çaba göstererek etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayılarını hızla artırmaları gerekmektedir. Ancak, üniversitelerimiz bunu Çin üniversiteleri kadar hızlı yapamamaktadır. Çin üniversiteleri, etki değeri yüksek dergilerdeki makale sayılarını sürekli artırmaktadır. Çin'in URAP 2023-2024 dünya sıralamasında; ilk 100'de 23, ilk 500'de 95, ilk 2000'de 355 ve ilk 3000'de 489 üniversitesi yer almıştır (Tablo 5).

Çin Devlet Başkanı J. Zemin 1998'de, dünyanın en iyi üniversiteleri arasında bazı Çin üniversitelerinin de yer alması için bir proje başlatılmasını istemişti. Projeye 985 kod adı verildi ve en başarılı 9 araştırma üniversitesi ek bütçe ve ek kadrolarla desteklenmek üzere seçildi. O dönemde dünya üniversitelerini sıralayan bir kurum yoktu. Bu nedenle dünyanın en iyi üniversitelerini belirlemek ve bu 9 üniversitenin dünyadaki durumunu görebilmek üzere bir komisyon kuruldu. Komisyon üç yıl çalışıp bu 9 Çin üniversitesinin, dünyanın en iyi 300-500 üniversitesi arasında olduğunu belirledi. Bu çalışma geliştirilerek 2003'te Jiao Tong (ARWU) adı

altında ilk dünya üniversite sıralamasına dönüştürüldü. Çin'in bu 9 üniversitesi dünya sıralamalarında yükselerek ilk 100'e girmeyi başardı.

Bu 9 Çin üniversitesinin; URAP 2013-2014, 2021-2022 ve 2022-2023 dünya sıralamasındaki durumu ile URAP 2023-2024 dünya sıralamasındaki durumu arasındaki önemli gelişme Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1. Çin'de 1998'de seçilen 9 araştırma üniversitesinin 2013-2014, 2021-2022, 2022-2023 ve 2023-2024 URAP dünya sıralamalarındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Tsinghua University	64	10	9	5
Zhejiang University	56	15	10	7
Shanghai Jiao Tong Univ.	68	11	8	9
Peking University	51	22	17	12
Fudan University	93	45	37	28
U. of Sci. Tech. of China	136	62	52	29
Xi'an Jiaotong Univ.	221	63	55	42
Harbin Inst. of Tech.	191	75	68	49
Nanjing University	121	81	80	56

Tabloda görüleceği gibi 2001 yılında dünyada en iyi 300-500 üniversite arasında yer aldığı belirlenen 9 üniversitenin tümü, sıralamalarda yükselerek son 3 yıl boyunca ilk 100'de yer almıştır. Bu üniversitelerin en başarılı 3'ü olan; Shanghai Jiao Tong, Tsinghua ve Zhejiang üniversiteleri ise ilk 10'a girmeyi başarmıştır.

Çin'in başarısının ardından Rusya 2012'de, ilk 100'e 2020 yılında 5 üniversite sokmayı hedefleyen 5-100 projesini başlattı. Hükümet önce 15 ardından 21 araştırma üniversitesi belirledi. Ancak Rus üniversiteleri arasında URAP 2023-2024 dünya sıralamasında ilk 100'e girebilen olmadı. Tablo 2'de görüleceği gibi Rusya'nın ilk 100'e en yakın üniversitesi Lomonosov Moscow State Üniversitesi'dir. Rusya'nın ilk 500'de ise sadece 2 üniversitesi vardır.

Tablo 2. Rusya'nın 5-100 projesindeki araştırma üniversitelerinden URAP 2023-2024 dünya sıralamasında ilk 500'e girebilen 2 üniversitesinin 2013-2014, 2021-2022, 2022-2023 sıralamalarındaki durumu

Üniversite	2013-2014	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Lomonosov Moscow State Univ.	140	249	264	244
Sechenov First Moscow State Medical University	-	769	612	486

Tablo 2'de görüldüğü gibi Rusya'nın en başarılı 2 üniversitesi olan Lomonosov Moscow State Üniversitesi ve Sechenov First Moscow State Medical University URAP dünya sıralamasında ilk 100'e bu yıl da girememiştir.

Üniversitelerimizin bilimsel makale sayısı 2010'dan bu yana az da olsa artmaktadır. Ancak, yıllardır etki değeri yüksek dergilerdeki makalelerimizin sayısı artmadığı gibi etki değeri düşük dergilerdeki makalelerin sayısı da azaltılamamıştır. Bu nedenle maalesef URAP dünya sıralamasında, ilk 500'e girebilen üniversitemiz kalmadığı gibi ilk 1000'deki üniversitelerimizin sayısı da giderek azalmıştır. URAP'ın 2010-2022 döneminde yaptığı dünya sıralamalarına girebilen üniversitelerimizin toplam sayısı arttığı halde ilk 500'e girebilenin kalmayışı ve ilk 1000'e girenlerin de sayısındaki azalma eğilimi aşağıda özetlenmiştir.

1. URAP 2010-2011 dünya sıralamasında ilk 500'de 3 üniversitemiz (Hacettepe, İstanbul ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
2. URAP 2011-2012 dünya sıralamasında ilk 500'de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ankara, Ege ve ODTÜ) ve ilk 1000'de 20 üniversitemiz yer almıştır.
3. URAP 2012-2013 dünya sıralamasında ilk 500'de 5 üniversitemiz (İstanbul, Hacettepe, Ege, ODTÜ ve Ankara üniversiteleri) ve ilk 1000'de yine 20 üniversitemiz yer almıştır.
4. URAP 2013-2014 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (İstanbul, Hacettepe, ODTÜ ve Ege üniversiteleri) ve ilk 1000'deki sayı ise 19'a düşmüştür.
5. URAP 2014-2015 dünya sıralamasında ilk 500'e 4 üniversitemiz girebilmiş (ODTÜ, Ege, İTÜ ve İstanbul üniversiteleri) ve ilk 100'deki sayı ise 18'e düşmüştür.
6. URAP 2015-2016 dünya sıralamasında ilk 500'e 2 üniversitemiz girebilmiştir (ODTÜ ve İstanbul Üniversitesi) ve ilk 1000'deki sayı yine 18'dir.
7. URAP dünya sıralamalarında; 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında ilk 500'e girebilen üniversitemiz yoktur.

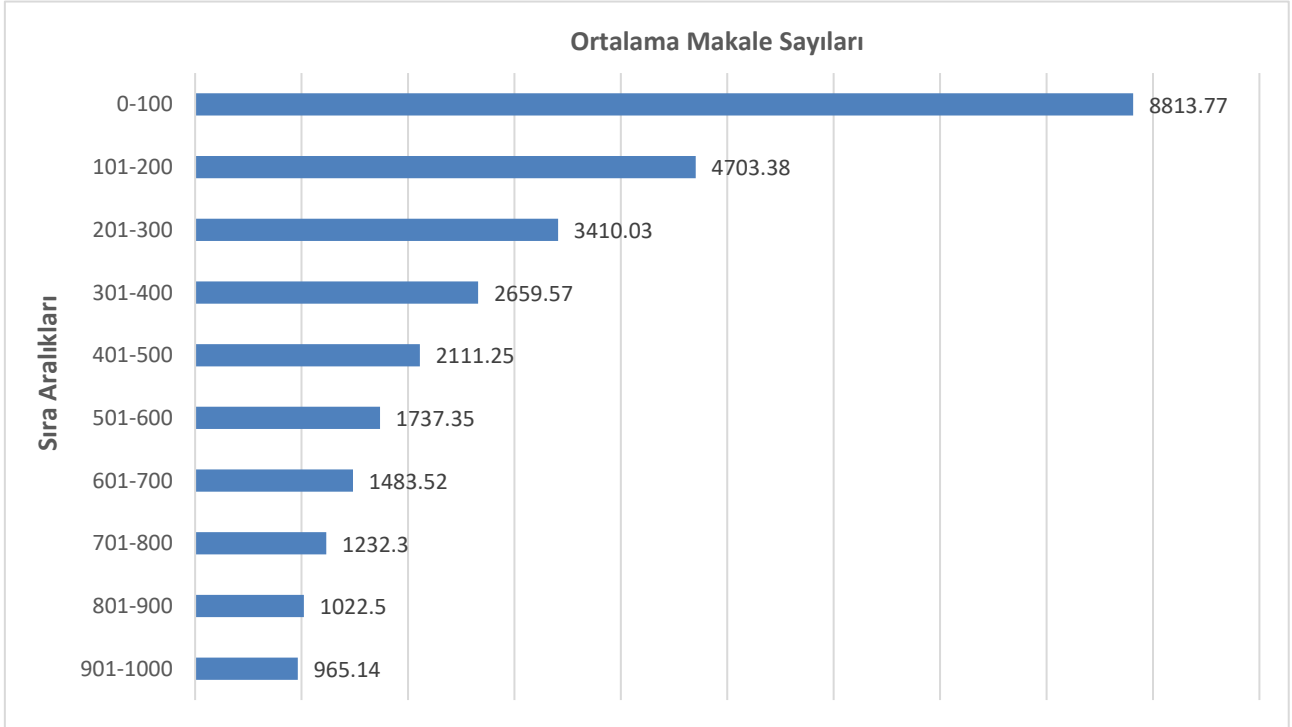

8. 2023-2024 URAP dünya sıralamasında da maalesef ilk 500'e yine hiçbir üniversitemiz girememiştir. İlk 1000'deki üniversitelerimizin sayısı ise 2011-2012 dünya sıralamasında 20 iken bu yıl maalesef sadece 9'da kalmıştır.

Ölçülebilir akademik performansın temel göstergeleri makale sayısı ve atıf sayısıdır. Bu iki gösterge, üniversitelerin sıralamalarda yükselmek için zaman içinde geliştirmesi gereken çıktılardır. Aşağıdaki veriler, bu göstergelerin Türk üniversiteleri ve dünyanın önde gelen üniversiteleri arasındaki büyük farkı göstermektedir.

Makale Sayısı

URAP sıralamalarında makale sayısı, üniversite bünyesindeki araştırmacıların belirli bir yılda Q1, Q2 ve Q3 grubu dergilerde yaptığı yayınların toplam sayısıdır. URAP 2023-2024 dünya sıralamasındaki ilk 1000 üniversite, 100'lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan bir yıllık ortalama makale sayıları Şekil 2'de verilmiştir.

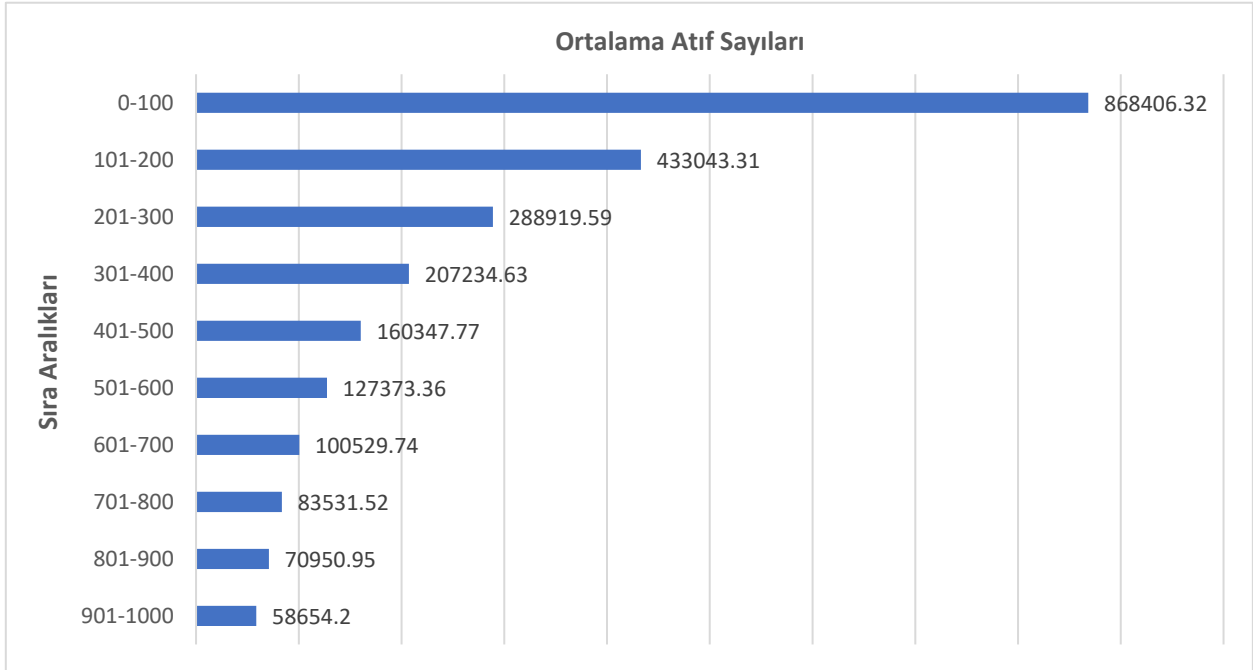
Şekil 2. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında ilk 1000'deki tüm üniversitelerin 2022'de çıkardığı makalelerin ortalama sayıları (Q1, Q2 ve Q3 grupları ve maksimum 1000 yazarlı).

URAP sıralamasında 9 üniversitemiz 501-1000 aralığında yer almaktadır. Şekil 2’de görüleceği gibi bu gruptaki üniversitelerin 2022 yılında çıkardığı ortalama makale sayısı 965,14’tür. Dünyada ilk 100’e giren üniversitelerin 2022 yılındaki ortalama makale sayısı ise 8813,77’dir. Bu verilere göre ilk 100’deki üniversitelerin ortalama makale sayısı, bizim en iyi 9 üniversitemizin yer aldığı 901-1000 grubundaki üniversitelerin ortalama makale sayısının 9,13 katıdır. Bu durum, üniversitemizin bilimsel makale çıkarma hızını katlayarak artırmaları gerektiğini göstermektedir.

Bu 9 üniversite içinde dünyada 554’üncü sırada olan Hacettepe Üniversitesi’nin makale sayısı dünya ortalaması ile uyumlu olup Şekil 2’deki 401-500 makalelik dilime en yakın üniversitemizdir.

Atıf Sayısı

URAP sıralamalarında atıf sayısı, üniversitedeki araştırmacılar tarafından yayımlanan makalelerin son beş yılda aldığı toplam atıf sayısıdır. URAP 2023-2024 dünya sıralamasındaki ilk 1000 üniversite, 100’lük dilimlere ayrıldığında ortaya çıkan 5 yıllık ortalama atıf sayıları Şekil 3’te gösterilmektedir.

Şekil 3. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında ilk 1000’deki üniversitelerin 2018-2022 dönemindeki 5 yılda aldığı toplam atıf sayılarının ortalaması.

2023-2024 URAP dünya sıralamasında 501-1000 aralığında yer alan 9 üniversitemizin durumu incelendiğinde yayın sayısına benzer bir durumun ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bu üniversitelerimizin atıf sayılarının ortalaması 65,74 civarında olup en yüksek atıf sayısına sahip olan Hacettepe Üniversitesi bu yıl 554. sırada yer alarak ilk 500'e en yakın üniversitemiz olmuştur.

Bu verilere göre; mevcut durumda 701-800'lük dilimde olan bir üniversitenin 400-500'lük dilime yükselebilmesi için atıf sayısını yaklaşık 1,92 katına, 200-300'lük dilime yükselmesi için 3,46 katına, ilk 100'e girebilmesi için ise atıf sayısını 10,40 katına yükseltmesi gerekmektedir.

Atıf sayısı; makale sayısından farklı olarak, yapılan çalışmanın kalitesine bağlıdır. Atıf sayısının artması araştırmacıların kendileri tarafından değil çalışmalarının yer aldığı bilimsel çevre tarafından takdir edilmesi ile mümkündür. Bunu sağlamak için de aşağıdaki olanaklar değerlendirilebilir.

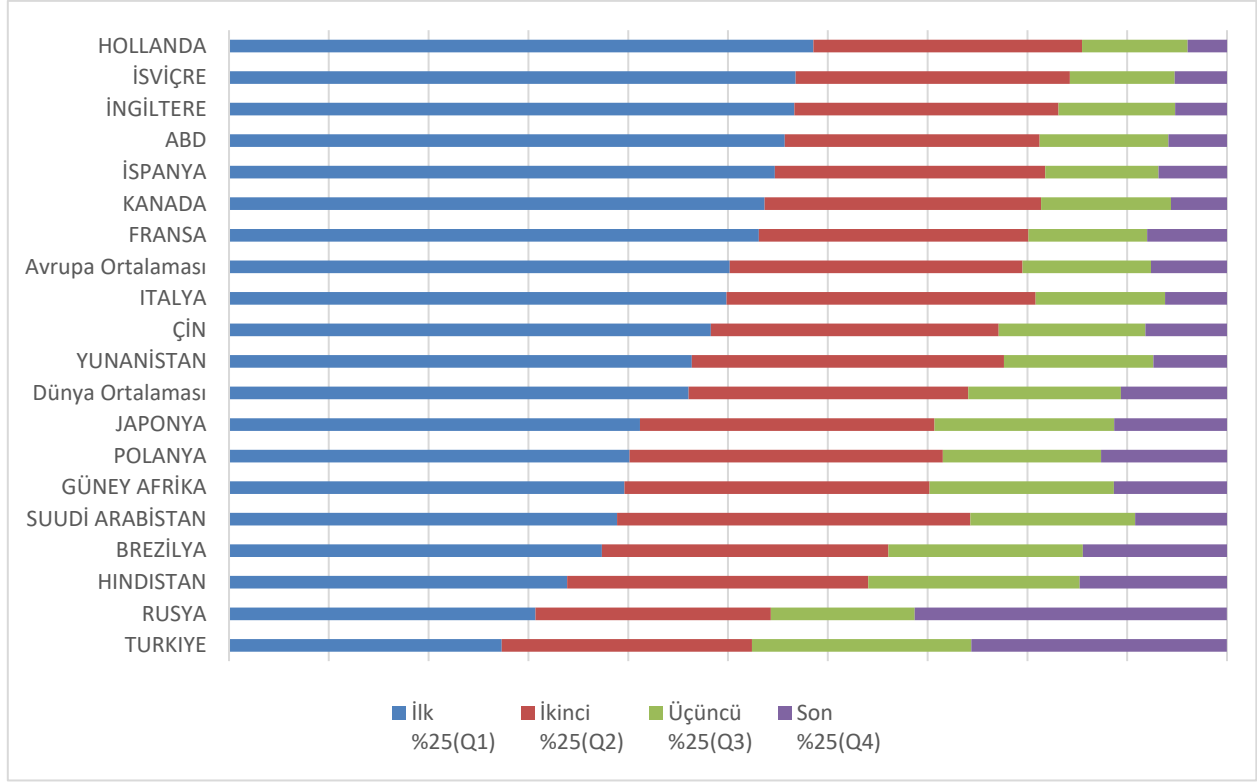
- Araştırmacıların, konferans ve çalıştaylara gönderilerek yapılan çalışmaların tanıtılmasının teşvik edilmesi.
- Üniversite yönetimlerinin; akademik kadrolara atama veya yükseltme aşamalarında adayların yayınlarının etki değeri en yüksek dergilerde (Q1 ve Q2) yayımlanmış olmasına özen göstermesi. Yayınları Q4 grubu dergilerde fazla olan adayların atanmaması, kadroda olan adayların ise Q1 ve Q2 grubu dergilerde yayıncaya kadar yükseltilmemesi.
- Yayın politikası olarak açık erişimi benimsemiş kaliteli dergilerde yapılacak yayınların teşvik edilerek araştırmanın görünürlüğünün artırılması.

Sonuç

Ülkemizde halkımızın üniversite eğitime çok önem verdiği bilinmektedir. Aday öğrencilerin ve velilerinin üniversite sıralamalarını yakından izlediği bilinmektedir. Sayıları 200'ü aşan üniversitelerimizin, sıralamalarda yükselebilmek için bilimsel yayınlarını artırma çabaları umut vericidir. Ancak maalesef bu yıl da üniversitelerimiz, URAP 2023-2024 dünya sıralamasında umulan yükselişi gösterememiştir. Bunun temel nedeni, aşağıda verilen tablo ve grafiklerde görüleceği gibi yayın ve atıflarımızın sayısının azlığıdır. Diğer neden ise maalesef çoğu akademisyenin makalelerini etki değeri düşük dergilerde yayınlanmaya devam etmesidir.

Tablo 3. 2018-2022 yılları arasında Türkiye kaynaklı makalelerin yayımlandığı dergilerin etki değerine göre ayrıldığı %25’lik dört dilime girenlerin oranının bazı ülkelerle karşılaştırılması

Ülke	Dünya ortalamasına göre Etki Değeri	İlk %25(Q1)	İkinci %25(Q2)	Üçüncü %25(Q3)	Son %25(Q4)
İSVİÇRE	1.81	56.77%	27.48%	10.51%	5.24%
HOLLANDA	1.74	58.55%	26.92%	10.58%	3.96%
SUUDİ ARABİSTAN	1.5	38.89%	35.40%	16.50%	9.21%
ÇİN	1.5	48.28%	28.84%	14.71%	8.17%
İNGİLTERE	1.47	56.65%	26.47%	11.69%	5.19%
FRANSA	1.43	53.09%	27.02%	11.89%	8%
KANADA	1.43	53.66%	27.71%	13.02%	5.61%
İTALYA	1.38	49.85%	30.97%	12.98%	6.20%
YUNANİSTAN	1.38	46.37%	31.28%	14.97%	7.38%
GÜNEY AFRİKA	1.27	39.63%	30.56%	18.48%	11.33%
ABD	1.26	55.68%	25.54%	12.91%	5.87%
İSPANYA	1.24	56.65%	27.08%	11.36%	6.87%
Avrupa Ortalaması	1.22	50.17%	29.34%	12.88%	7.61%
JAPONYA	1.05	41.17%	29.53%	17.99%	11.31%
POLONYA	1.04	40.14%	31.38%	15.87%	12.62%
Dünya Ortalaması	1	46.05%	28.02%	15.30%	10.63%
HİNDİSTAN	0.99	33.88%	30.18%	21.17%	14.77%
BREZİLYA	0.93	37.36%	28.71%	19.49%	14.44%
TÜRKİYE	0.86	27.32%	25.08%	21.98%	25.61%
RUSYA	0.63	30.71%	23.58%	14.41%	31.29%

Şekil 4. 2018-2022 yılları arasında Türkiye kaynaklı makalelerin yayımlandığı dergilerin etki değerine göre ayrıldığı %25'lik dört dilime girenlerin oranının bazı ülkelerle karşılaştırılması

Son yıllarda ülkemizde bir yılda yayımlanan makalelerin toplam sayısının 35 bin civarında olması iyi bir gelişmedir. Ancak 2018-2022 döneminde yayımlanan Türkiye kaynaklı makalelerin sadece %27,32'si etki değeri en yüksek dilimdeki (%25'lik en üst dilim, Q1) dergilerde yayımlanabilmiştir. Dünya ortalaması %46,05 iken ülkemizde Q1 grubu dergilerdeki yayınların oranının %27,32 olması sıralamalarda bu yıl da geriye düşmemizin temel nedenidir.

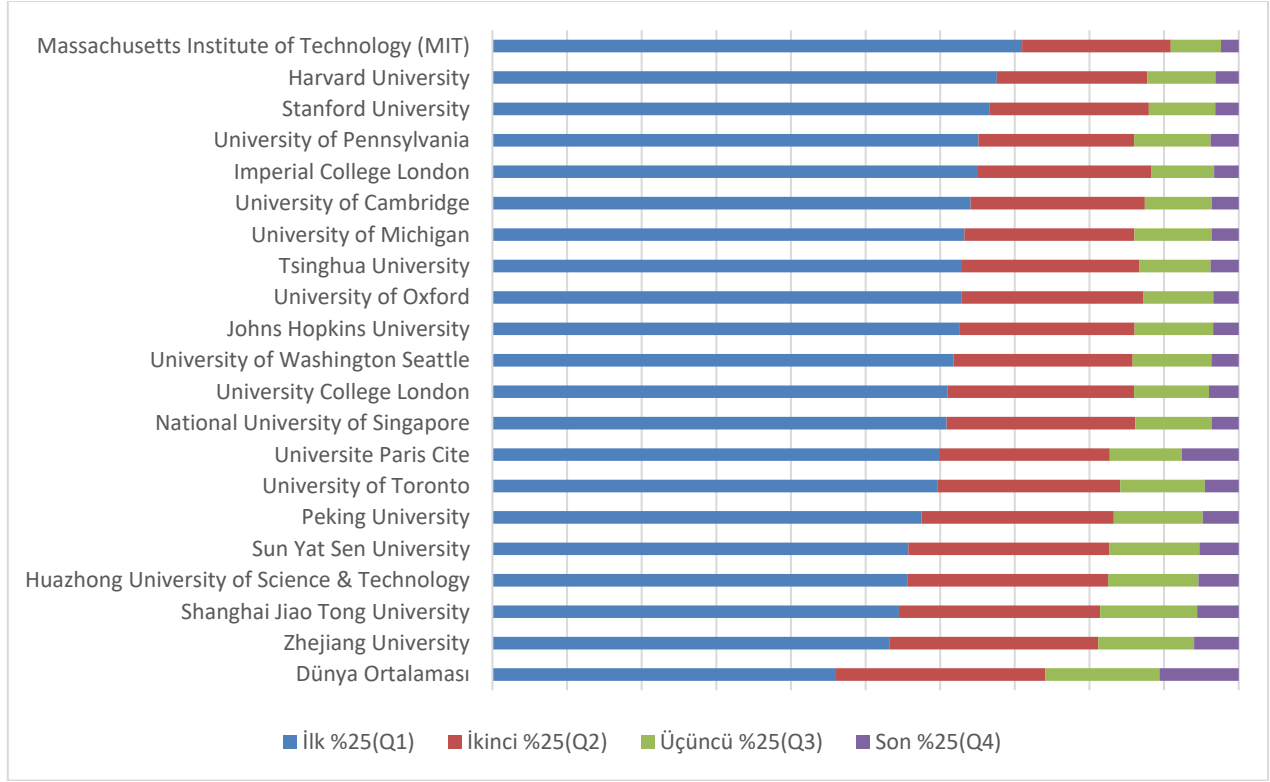
Aynı dönemde bu oranlar; Hollanda'da %58,55; İsviçre'de %56,77; İngiltere'de %56,65; İspanya'da %56,65; ABD'de %55,68 ve Fransa'da %53,09 düzeyine ulaşmıştır. Türkiye kaynaklı makalelerin ise sadece %27,32'si etki değeri en yüksek dergilerde yayımlanabilmiştir. Bu nedenle Türk üniversitelerinin bilimsel yayınlarının atıf alma oranı dünyanın ortalamasının altına düşmüştür (Şekil 4). Türkiye kaynaklı makalelerin dünyadaki bilime katkısı ABD ve Avrupa üniversitelerine oranla bu yıl da çok düşük kalmıştır. Makalelerimizin Q1 grubundaki oranının dünya ortalamasının bile çok altında kalması, çoğu akademisyenimizin Q1 grubu dergilere değil Q4 grubu dergilere yöneldiğini göstermektedir (Tablo 3).

Şekil 4'te görüleceği gibi Türkiye kaynaklı makalelerin etki değeri en yüksek olan Q1 grubu dergilerde yayımlanan makale oranı maalesef bu yıl; Polonya, Güney Afrika, Suudi Arabistan, Brezilya, Hindistan ve Rusya gibi ülkelerin gerisinde kalmıştır. Bu durum, Türk üniversitelerinin çoğunun son yıllarda tüm dünya sıralamalarında gerilemesine neden olmuştur.

Dünya ortalaması etki değeri 1 iken, Türkiye'nin etki değeri 0,86'dır. Bu değer Hollanda'da 1.74; İngiltere'de 1.47; Fransa'da 1,43; Yunanistan'da 1.38; ABD'de 1.26; İspanya'da 1,24 ve Polonya'da 1.04'tür (Tablo 3).

Tablo 4. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında ilk 20'de yer alan üniversitelerin %25'lik dilime düşen makale oranına göre sıralaması (2018-2022 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır)

Dünya Sırası	Üniversite	İlk %25(Q1)	İkinci %25(Q2)	Üçüncü %25(Q3)	Son %25(Q4)
0	Dünya Ortalaması	46.05%	28.02%	15.30%	10.63%
1	Harvard University	67.58%	20.16%	9.14%	3.13%
2	University of Toronto	59.68%	24.43%	11.35%	4.54%
3	University College London	61.01%	24.97%	10.04%	3.97%
4	University of Oxford	62.89%	24.35%	9.35%	3.41%
5	Tsinghua University	62.91%	23.81%	9.50%	3.78%
6	Stanford University	66.65%	21.31%	8.90%	3.14%
7	Zhejiang University	53.25%	27.94%	12.84%	5.98%
8	Universite Paris Cite	59.84%	22.88%	9.65%	7.63%
9	Shanghai Jiao Tong University	54.48%	26.95%	13%	5.57%
10	Johns Hopkins University	62.64%	23.40%	10.53%	3.44%
11	University of Cambridge	64.07%	23.35%	8.98%	3.60%
12	Peking University	57.49%	25.78%	11.92%	4.81%
13	Imperial College London	65.06%	23.27%	8.38%	3.29%
14	University of Washington Seattle	61.78%	24.01%	10.54%	3.67%
15	Massachusetts Institute of Techn. (MIT)	70.97%	19.92%	6.74%	2.37%
16	University of Michigan	63.24%	22.78%	10.33%	3.65%
17	National University of Singapore	60.86%	25.27%	10.22%	3.65%
18	University of Pennsylvania	65.13%	20.85%	10.25%	3.77%
19	Huazhong University of Science & Tec.	55.59%	26.90%	12.12%	5.39%
20	Sun Yat Sen University	55.74%	26.90%	12.10%	5.26%

Şekil 5. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında ilk 20’de yer alan üniversitelerin %25’lik dilime düşen yayın oranına göre sıralaması (2018-2022 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır)

Tablo 4’te ve Şekil 5’te görüleceği gibi dünyanın önde gelen ilk 20 üniversitesinin, etki değeri en yüksek %25’lik dilimdeki dergilerinde yayımlanan makalelerinin oranı MIT’de %70,97; Harvard’da %67,58; Stanford’da %66,65 iken ülkemizde sadece %27,32’dir.

Bu oranlar, Cambridge Üniversitesi’nin etki değeri en yüksek dergilerde Türk üniversitelerinden 2,60 kat daha fazla makale yayımladığını göstermektedir. Diğer bir deyişle Türk üniversitelerinin dünya sıralamalarında, Cambridge Üniversitesi’nin yer aldığı bölgeye yaklaşabilmek için Q1 grubundaki makale oranlarını katlayarak artırmaları gerekmektedir. Türk üniversitelerinin etki değeri yüksek dergilere (Q1 ve Q2 grubu) yönelmeleri dünya sıralamalarında yükselbilmesini hızlandıracaktır.

Bu yıl yapılan URAP dünya sıralamasında, dünyanın ilk 3000 üniversitesi arasına 119 Türk üniversitesi girmiştir. Maalesef Türkiye’nin bu 119 üniversitesi arasında ilk 100’de, ilk 250’de ve ilk 500’de yer alabilen üniversitesi yoktur. İlk 1000’de ise sadece 9 üniversitemiz yer almaktadır. Bu durum, etki değeri yüksek dergilerdeki yayın sayılarımızın yeterince artırılamadığını göstermektedir.

Tablo 5. 2023-2024 URAP dünya sıralamasında ilk 100’de yer alan üniversitelere sahip ülkelerin ilk 100, ilk 250, ilk 500 ve ilk 1000’e giren üniversitelerinin sayıları

ÜLKELER	0-100	0-250	0-500	0-1000
USA	28	56	102	154
CHINA MAINLAND	23	50	95	181
ENGLAND	6	17	25	46
GERMANY (FED REP GER)	5	19	29	47
FRANCE	5	10	17	34
AUSTRALIA	5	12	23	31
CANADA	5	10	18	26
NETHERLANDS	3	10	12	13
ITALY	2	8	20	42
JAPAN	2	4	11	25
SAUDI ARABIA	2	2	7	16
BELGIUM	2	2	7	8
SWITZERLAND	2	7	7	8
DENMARK	2	4	5	5
SINGAPORE	2	2	2	3
SPAIN	1	4	13	36
SOUTH KOREA	1	4	12	28
BRAZIL	1	1	7	21
SWEDEN	1	5	10	12
SCOTLAND	1	2	4	7
HONG KONG	1	4	4	5

Tablo 6. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında dünyanın en iyi ilk 10 üniversitesinin göstergeler bazında puanları

Sıra	Üniversite	Ülke	Makale Puanı	Atıf Puanı	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı Puanı	Uluslararası İş birliği Puanı	Toplam Yayın Etkisi Puanı	Toplam Atıf Etkisi Puanı	Toplam Puan
1	Harvard University	USA	126	126	60	90	90	108	600
2	University of Toronto	CANADA	115.38	125	59	89	101.91	84.55	574.84
3	University College London	ENGLAND	113.12	124.9	57.62	88.98	102.8	85.51	572.92
4	University of Oxford	ENGLAND	108.99	122.61	56.51	87.32	104.2	86.44	566.08
5	Tsinghua University	CHINA MAINLAND	116.38	121.31	55.96	75.5	107	88.37	564.52
6	Stanford University	USA	108.04	124.2	55.31	79.97	105.14	88.76	561.42
7	Zhejiang University	CHINA MAINLAND	125	119.61	58.55	76.83	100.83	79.05	559.88
8	Universite Paris Cite	FRANCE	112.54	122.53	57.24	86.95	97.9	82.14	559.3
9	Shanghai Jiao Tong University	CHINA MAINLAND	123.77	119.36	58.62	76.89	99.32	78.23	556.19
10	Johns Hopkins University	USA	110.1	121.79	56.07	80.42	97.63	81.95	547.96

Tablo 7. URAP 2023-2024 dünya sıralamasında en yüksek puan alan 10 üniversitemiz ve göstergeler bazında puanları

Sıra	Üniversite	Makale Puanı	Atıf Puanı	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı Puanı	Uluslararası İş birliği Puanı	Toplam Yayın Etkisi Puanı	Toplam Atıf Etkisi Puanı	Toplam Puan
1	Hacettepe University	61.66	73.14	37.29	47.05	55.56	53.1	327.8
2	Istanbul Technical University	56.88	63.53	32.64	44.01	49.6	41.08	287.75
3	Istanbul University	51.16	67.22	35.26	43.78	45.36	42.76	285.53
4	Ankara University	53.88	64.58	34.76	44.12	46.94	40.99	285.27
5	Middle East Technical University	49.45	61.43	30.87	43.73	50.13	42.43	278.03
6	Koc University	48.72	60.42	28.54	43.63	47.87	43.33	272.51
7	Istanbul University - Cerrahpasa	48.61	59.02	30.3	36.27	43.46	47.34	265.01
8	Gazi University	53.02	61.32	33.54	37.96	42.92	35.96	264.71
9	Ege University	50.81	60.99	32.67	40.22	42.74	37.07	264.49
10	Near East University	43.35	56.36	27.42	44.68	45.93	43.97	261.69

Tablo 8. URAP 2023-2024 Dünya sıralamasında en yüksek puan alan 10 üniversitemizin %25'lik dilimlerdeki yayın yüzdeleri (2018-2022 dönemindeki makaleler değerlendirmeye alınmıştır)

Dünya Sırası	Üniversite	İlk %25(Q1)	İkinci %25(Q2)	Üçüncü %25(Q3)	Son %25(Q4)
0	Global Baseline	46.05%	28.02%	15.30%	10.63%
1	Hacettepe University	34.32%	25.48%	20.34%	19.86%
2	Istanbul Technical University	39.98%	29.93%	17.46%	12.63%
3	Istanbul University	33.15%	23.49%	20.69%	22.67%
4	Ankara University	31.84%	24.43%	19.92%	23.81%
5	Middle East Technical University	42.83%	30.63%	16.59%	9.95%
6	Koc University	45.71%	26.48%	15.49%	12.31%
7	Istanbul University - Cerrahpasa	30.66%	24.65%	20.95%	23.74%
8	Gazi University	24.96%	25.54%	24.17%	25.33%
9	Ege University	28.09%	24.26%	21.64%	26.01%
10	Near East University	36.21%	30.48%	15.19%	18.13%

Türkiye’de ailelerin büyük çoğunluğu kendi olanakları ölçüsünde çocuklarının en iyi eğitimi alabilmesi için çaba sarf etmektedir. Üniversite eğitimi almak için 3,5 milyon lise mezununun 2023 yılında Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS)’na başvurması, toplumun üniversite eğitimine verdiği önemin bir göstergesidir. Üniversitelerimizin sayısının 200’ü aşmış olması ve üniversite sıralamalarında yükselebilmek için çoğu üniversitelerimizde yoğun çaba harcaması çok önemli bir gelişmedir. İlk üniversite sıralamasının 2003’te ortaya çıkışından itibaren halkımız, üniversitelerimizin dünyanın en iyileri arasına girmesini beklemektedir. Halkımızın üniversitelerimizin akademik performans düzeyini izlemesi ülkemizin geleceği açısından çok önem taşımaktadır. Üniversite yöneticileri ve akademisyenlerimiz, kendi üniversitelerinin dünyanın en iyileri arasına girebilmesi için bilimsel yayınlarının sayısını ve kalitesini artırmaları gerektiğinin bilincindedir. URAP Laboratuvarı’nın Türkiye ve Dünya üniversite sıralamalarının temel amacı, üniversitelerimizin ülke içindeki ve dünyadaki yerlerini görerek, geliştirmeleri gereken alanları belirlemelerine yardımcı olmaktır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü’nün URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarı’nda yürütülen bu çalışmamız Teknik Kurul ve Danışma Kurulunun ortak ürünüdür. Teknik Kurulumuzda görev yapan Prof. Dr. Nazife Baykal, Prof. Dr.

Canan Çilingir, Prof. Dr. Ayşen Akkaya, Doç. Dr. Murat Perit Çakır, Doç. Dr. Cengiz Acartürk, Dr. Murat Koçak, Dr. Melike Çağlayan, Dr. İlker Koç, Ece Çağlayan, Buket Aran, Dr. Oğuzhan Alaşehir, Fatih Ömrüuzun, Çağatay Taşcı, Berna Tuncer, Enformatik Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Banu Günel'e ve Danışma Kurulumuzda yer alan Prof. Dr. Nusret Aras, Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Ülkü Bayındır ve Prof. Dr. Attila Aşkar'a teşekkür ederiz.

URAP 2023-2024 Dünya sıralamasının ülkemizdeki yükseköğretim kurumları, akademisyenler ve öğrencilerimiz için yararlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Ural Akbulut
URAP Koordinatörü